

APEL

Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES
do uczestników Kongresu Teologów Pol-
skich Lublin, 12-15 września 2004 r.

Zarząd Federacji Bibliotek Kościelnych w Polsce zwraca się prośbą do Teologów Polskich:

- **o zorganizowanie kontynuacji prac nad polską bibliografią nauk teologicznych i kościelnych (bieżącą i retrospektywną), które zostały zatrzymane na roku 1979.**
- **o pomoc w opracowaniu teaurusu nauk teologicznych na użytek tej bibliografii oraz niezbędnego do tematowania książek w bieżąco tworzonych komputerowych katalogach. Prace nad nim Federacja FIDES rozpoczęła w roku 2001.**
- **o koordynację pracy nad centralnym katalogiem prac magisterskich i doktorskich, dostępnym bezpłatnie w formie elektronicznej i opatrzonym indeksami, w tym indeksem przedmiotowym.**

Zarząd występuje z niniejszą prośbą w trosce o dalszy rozwój teologii w Polsce. Uważamy bowiem, że konieczne jest podjęcie działań zmierzających do unowocześnienia informacji naukowej oraz w ogóle poprawy stanu bibliotek teologicznych, które stanowią bazę do wszelkich badań naukowych.

Federacja FIDES od wielu już lat opracowuje komputerowe bazy danych, przydatne dla teologów i osób prowadzących badania z innych nauk kościelnych, i udostępnia je bezpłatnie na swoich stronach internetowych:

<http://www.fides.org.pl>

Bazy te to: Katalog Centralny kilkudziesięciu bibliotek członkowskich FIDES, fragmentaryczna Bibliografia Nauk Kościelnych

i również fragmentaryczny Katalog Prac Magisterskich i Doktor-
skich. Bazy te również można nabywać na dyskach CD, wysyłając
zamówienia na adres Federacji.

Brak centralnej koordynacji tych prac, organizacji finansowania
i brak poparcia przez autorytety naukowe powoduje, że te nasze „od-
dolne inicjatywy” nie mogą przynieść wystarczających efektów.

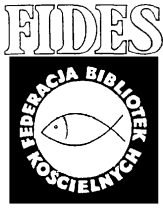

Federacja Bibliotek Kościelnych „FIDES”, erygowana przez
Konferencję Episkopatu Polski w dniu 18 marca 1995 r., zreszta
obecnie 85 bibliotek członkowskich, w tym większość bibliotek wy-
działów teologicznych i wyższych seminariów duchownych w Pol-
sce, diecezjalnych i zakonnych. Federacja prowadzi prace, mające na
celu komputeryzację i standaryzację pracy bibliotek teologicznych.
Na obecnym etapie FIDES przygotowuje wsparcie przejścia biblio-
tek uczestniczących na nowy, międzynarodowy format katalogowa-
nia (MARC 21) oraz prowadzi wspomniane już powyżej prace nad
opracowaniem tezaurusu nauk kościelnych. W dniach 21-22 wrze-
śnia 2004 r. odbędzie się jubileuszowe X Walne Zgromadzenie „FI-
DES”. Nasza Federacja od 1995 r. należy do BETH (Bibliothèques
Européennes de Théologie, poprzednia nazwa: Conseil International
des Associations de Bibliothèques de Théologie) jako jeden z dwu-
nastu członków zwyczajnych tej organizacji, która jest międzynaro-
dową radą (istniejącą od 1961 r.) zrzeszającą stowarzyszenia biblio-
tek teologicznych. Delegat Federacji bierze udział w corocznych
Zgromadzeniach Generalnych BETH. Od 1 maja 2004 r. Federacja
uruchomiła anglojęzyczną wersję swoich stron internetowych:
www.fides.org.pl/indexa.html

Pełnomocnik Zarządu
ks. mgr Krzysztof Gonet

Przewodniczący Zarządu
ks. dr Jerzy Witczak

FEDERACJA BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH „FIDES”
02-793 Warszawa; ul. Żabińskiego 16/40; tel. (0-22) 649-73-22; 0-503-548-763
e-mail: kgon@poczta.onet.pl REGON: 011888853 NIP: 951-20-00-858

Memorandum
of the Federation of the Church Libraries FIDES
to the participants
of the Congress of Polish Theologians
Lublin, September 12-15, 2004.

The Board of the Federation of the Church Libraries requests the Polish theologians to:

- **Assure a continuation of Polish theological and ecclesiastical bibliography (current and retrospective) that was stopped in 1979.**
- **Help set up a thesaurus of theological disciplines for the aforementioned bibliography and for continuous online cataloging of monographs (preparations for it began in 2001).**
- **Coordinate efforts to set up a central catalog of Master's and Ph.D. dissertations available online at no charge (with indexes, subject index included).**

The Board issues this request to promote further development of theology in Poland. It is a must to improve and modernize Polish theological libraries in general and their scholarly information system in particular.

For many years Federation FIDES has been working to make computerized databases available free of charge to theologians and all others who conduct research on Church topics. These databases can be accessed on the Internet at:

<http://www.fides.org.pl>

They are: The Central Catalog of the FIDES member libraries, a partial bibliography of ecclesiastical sciences, and a partial bibliography of Master's and Ph.D. dissertations. The Federation mails them also on CD-ROMs, if ordered.

Without a unified coordination, financing and support from re-known names in the field our grass-root initiatives cannot achieve any good effects.

The Federation of the Church Libraries was founded by the National Conference of the Catholic Bishops of Poland on March 18, 1995. It numbers 85 member libraries, including most of the libraries of the departments of theology and higher Catholic diocesan and religious orders' seminaries. The Federation carries out a program of setting up computer networks and bibliographic standards for the Polish theological libraries. At this point the Federation provides a support for the participating libraries in their transition to MARC21 international cataloging format as well as their efforts to start the aforementioned thesaurus of ecclesiastical scholarship. There will be an overall jubilee meeting of FIDES on September 21-22, 2004. From 1995 Federation FIDES is one of the twelve ordinary members of BETH (*Bibliothèques Européennes de Théologie*, formerly *Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie*), an international advisory council for theological libraries (founded in 1961). Every year a Federation's delegate takes part in the General Assembly of BETH. Since May 1, 2004 there is an English version of the FIDES Internet site at: www.fides.org.pl/indexa.html

The Board's Plenipotentiary
Fr. Krzysztof Gonet

Chairman of the Board
Fr. Jerzy Witczak

FEDERACJA BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH „FIDES”
02-793 Warszawa; ul. Żabińskiego 16/40; tel. (0-22) 649-73-22; 0-503-548-763
e-mail: kgon@poczta.onet.pl REGON: 011888853 NIP: 951-20-00-858

KS. JERZY WITCZAK¹

APEL FIDES DO POLSKICH TEOLOGÓW I CO DALEJ?

Z okazji przygotowań do VII Kongresu Teologów Polskich w Lublinie Zarząd Federacji w trosce o dalszy rozwój teologii w Polsce postanowił wykorzystać to forum dla popularyzacji prac prowadzonych przez „FIDES”, z nadzieją uzyskania wsparcia od tych, dla których ta działalność jest przeznaczona. W czerwcu 2004 roku przewodniczący Zarządu ks. dr Jerzy Witczak skierował prośbę do ks. bpa prof. Stanisława Wielgusa jako przewodniczącego Rady Naukowej Episkopatu Polski, która była głównym organizatorem Kongresu, w sprawie możliwości krótkiego zaprezentowania na tym forum działalności Federacji Bibliotek Kościelnych „FIDES”. Pragniemy poinformować środowisko polskich teologów o pokazywanych w Internecie naszych bazach danych – katalogach centralnych i bazach bibliograficznych – oraz zaapelować o zorganizowanie kontynuowania prac nad polską bibliografią nauk teologicznych i kościelnych (bieżącą i retrospektywną), jak również o pomoc w opracowaniu teaurusu nauk teologicznych na użytek tej bibliografii. Widzieliśmy także potrzebę zaapelowania o koordynację pracy nad centralnym katalogiem prac magisterskich i doktorskich, dostępnym bezpłatnie w formie elektronicznej i opatrzonym indeksami, w tym indeksem przedmiotowym.

¹ Dyrektor Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego i Metropolitalnego Wyższego Seminarium, Duchownego we Wrocławiu.

Dzięki życzliwości Księdza Biskupa i organizatorów otrzymaliśmy możliwość dołączenia materiałów informacyjnych „FIDES” do teczek uczestników. W efekcie opracowany przez nas krótki apel w języku polskim i angielskim trafił do wszystkich uczestników Kongresu, który odbył się w Lublinie w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w dniach 12-15 września 2004 roku. Podajemy treść tego apelu osobno, zwłaszcza że nie trafił on, niestety, do opublikowanych materiałów pokongresowych.

W październiku 2004 roku ks. Jerzy Witczak w imieniu Zarządu Federacji Bibliotek Kościelnych „FIDES” skierował pismo do ks. bp. Stanisława Wielgusa z podziękowaniem za umożliwienie zaprezentowania się na forum VII Kongresu Teologów Polskich w Lublinie. Wyrażony w nim był także żal, że nasz apel, dołączony do materiałów kongresowych, nie wzbudził większego echa. Ponieważ jednak sprawy poruszone w tym apelu były i są niezmiernie ważne dla dalszego rozwoju teologii akademickiej w Polsce i wymagają załatwienia, zwróciliśmy się zarazem do Księdza Biskupa z prośbą o znalezienie jakiejś możliwości przedyskutowania ich w gronie osób odpowiedzialnych – czy to Rady Naukowej Episkopatu Polski, czy Kolegium Dziekanów Wydziałów Teologicznych w Polsce.

W odpowiedzi szybko otrzymaliśmy od ks. bpa S. Wielgusa list, w którym napisał m.in.: „Działania Federacji i Księdza Doktora uważam za bardzo ważne. Zapraszam na zebranie Rady Naukowej KEP, które odbędzie się 10 grudnia [2004 r.], w gmachu Konferencji Episkopatu Polski”. Korzystając z tego wyjątkowego zaproszenia w zebraniu udział wzięli ks. Jerzy Witczak i ks. Krzysztof Gonet. Na zebranie ks. Gonet przygotował teczkę z materiałami informacyjnymi, w tym na temat uruchomionej 16 października 2004 r. multiwyszukiwarki „FIDKAR” i stanu prac nad Tezaurusem Nauk Kościelnych, oraz z dołączonym fragmentem Bazy prac dyplomowych. Ks. Witczak przedstawił w wystąpieniu słownym (i na piśmie) jeszcze raz sprawy, będące przedmiotem kongresowego apelu do teologów, oraz najważniejsze formy działalności Federacji „FIDES”, a ks. Gonet zaprezentował i omówił przygotowane materiały. Następnie wywiązała się krótka dyskusja, która budzi pewną nadzieję na przyszłość. W słowie końcowym ks. bp prof. Stanisław Wielgus podzię-

kował Federacji za prezentację, stwierdził jednak, że Rada Naukowa KEP nie dysponuje środkami finansowymi na wsparcie postulowanych działań. W tej sytuacji klucz do rozwiązania problemu tworzenia bibliografii nauk kościelnych wraz z tezaurem oraz centralnego katalogu prac magisterskich i doktorskich tkwi w rękach PT. Rektorów uczelni kościelnych i Dziekanów wydziałów teologicznych w Polsce.

SPRAWOZDANIE Z PRACY ZARZĄDU FIDES ZA OKRES OD 12.06.2001 DO 21.09.2004 NA X WALNE ZGROMADZENIE FEDERACJI

Zarząd

Zarząd, wybrany na VII Walnym Zgromadzeniu w Olsztynie k. Częstochowy w dniu 12.06.2001 r. stanowili: przewodniczący – ks. dr Jerzy Witczak, Biblioteka Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu; zastępca przewodniczącego – ks. dr Jerzy Chęciński, Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Koszalinie; sekretarz – dr Jolanta Szulc, Biblioteka Parafialna w Piekarach Śl. (wcześniej: Biblioteka Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach); skarbnik – ks. Arkadiusz Rakoczy, Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Warszawsko-Praskiej; członek Zarządu – ks. dr Waław Umński, Biblioteka Księży Misjonarzy w Krakowie. Od VIII Walnego Zgromadzenia w 2002 r. Zarząd pracował w zmniejszonym składzie z powodu odwołania przez władze diecezjalne ks. dr. Jerzego Chęcińskiego z funkcji dyrektora biblioteki.

Przypomnę, że VIII Walne Zgromadzenie FIDES odbyło się we Wrocławiu w dniach 16-18.09.2002 r., a IX Walne Zgromadzenie w Warszawie w dniu 24.09.2003 r. W ciągu trzech lat odbyło się dziewięć protokołowanych posiedzeń Zarządu, a od ostatniego Walnego Zgromadzenia – dwa (włączając posiedzenie w dniu 20.09.2004 r.).

Sprawy członkowskie

Nominalnie liczba członków FIDES uległa zmniejszeniu, faktycznie jednak przybyły nowe biblioteki, chcące korzystać z korzyści wspólnej pracy. Federacja zrzesza obecnie 85 bibliotek człon-

kowskich, w tym większość bibliotek wydziałów teologicznych i wyższych seminariów duchownych w Polsce, diecezjalnych i zakonnych, podczas gdy w 2001 r. wykazywano 92 biblioteki. W okresie sprawozdawczym przyjęto osiem bibliotek, z członkostwa zrezygnowały dwie. Witamy szczególnie w naszym gronie Bibliotekę Jasnogórską Ojców Paulinów! Ponadto, wykonując uchwałę IX Walnego Zgromadzenia, Zarząd po należyтым sprawdzeniu i korespondencji skreślił z listy członków 10 bibliotek z powodu niepłacenia składek i braku reakcji na monity oraz sprostował pomyłki w rejestrze członków. Ostatecznie liczba bibliotek członkowskich przedstawia się jak powyżej. 15 listopada 2003 r. przedstawicielka Zarządu – dr Jolanta Szulc uczestniczyła w obchodach 20-lecia Biblioteki Parafialnej w Trzciance. Dziękujemy za zaproszenie!

Więź z Kościołem

Bardzo ważna jest dla nas więź z Kościołem w Polsce. Dlatego niezwykle sobie cenimy życzliwość i pomoc ze strony ks. bpa Piotra Libery, sekretarza generalnego Konferencji Episkopatu Polski. Już na początku kadencji nowe władze Federacji zostały przedstawione pismem z dn. 4.10.2001 r. Księdzu Biskupowi. W odpowiedzi z dn. 9.10.2001 r. Ks. Biskup przesłał Federacji życzenia Bożego błogosławieństwa w pracy na rzecz chronienia wartości bibliotek kościelnych i stałego powiększania skali ich oddziaływania na klimat intelektualny i duchowy w naszej Ojczyźnie. Na zaproszenie Księdza Biskupa odbyły się dwa spotkania przedstawicieli Zarządu FIDES w siedzibie Sekretariatu Episkopatu Polski. W dniu 3.12.2001 r. została zaprezentowana działalność Federacji, w tym kontakty międzynarodowe z BETH, oraz omawiano sprawę udziału FIDES w pracach nad ustawą o narodowym zasobie bibliotecznym, rozmawiano o raporcie NIK i o potrzebie kontroli bibliotek kościelnych przez władze kościelne. Drugie spotkanie z Księdzem Biskupem odbyło się w dniu 20.09.2004 r.

Szczególną pomoc otrzymała Federacja od ks. bpa Piotra Libery w październiku 2002 r. W związku z rozporządzeniem Przewodniczącego KBN w sprawie przyznawania środków na dofinansowanie badań naukowych, biblioteki kościelne zostały pozbawione możliwości składania wniosków na rok 2003. Rozporządzenie wprowadziło wymaganie, aby podmioty wspierające naukę, starając się o dota-

cję podawały swój numer KRS (Krajowego Rejestru Sądowego). Zgodnie z prawem instytucje kościelne nie mogą posiadać tego numeru. O taki numer Federacja FIDES starała się w odpowiednim Sądzie Rejestrowym i otrzymała odpowiedź odmowną. Podjętą przez FIDES interwencję przejął Sekretariat Episkopatu Polski i osobiście Ksiądz Biskup. W efekcie zostało wypracowane rozwiązanie, które umożliwiło ośmiu bibliotekom i samej Federacji skorzystanie z dofinansowania działalności wspierającej badania na zasadzie kontynuacji w roku 2003 i 2004.

Oprócz tej pomocy Ksiądz Biskup już trzykrotnie przyznał Federacji subwencję na pokrycie kosztów udziału przewodniczącego Zarządu w Walnych Zgromadzeniach BETH w Salamance, Bressanone i Lyonie. Bóg zapłać!

Ponadto, w trosce o dalszy rozwój teologii w Polsce, ks. dr Jerzy Witczak skierował prośbę do ks. bpa Stanisława Wielgusa, przewodniczącego Rady Naukowej Episkopatu Polski, w sprawie możliwości prezentacji podczas VII Kongresu Teologów Polskich w Lublinie działalności naszej Federacji, a zwłaszcza przedstawienia stanowiska w sprawie zorganizowania kontynuowania prac nad polską bibliografią nauk teologicznych i kościelnych (bieżącą i retrospektywną), pomocy w opracowaniu teaurusu nauk teologicznych na użytek tej bibliografii oraz koordynacji pracy nad centralnym internetowym katalogiem prac magisterskich i doktorskich. Dzięki życzliwości Księdza Biskupa i organizatorów apel FIDES trafił do wszystkich uczestników Kongresu.

Kontakty z instytucjami państwowymi

W sierpniu 2001 r. Federacja otrzymała od Dyrektora Biblioteki Narodowej, dr Michała Jagiełły, zaproszenie do udziału w obradach Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego w charakterze obserwatora. W kolejnych posiedzeniach tego gremium aż do końca kadencji tej Rady w maju 2003 r. Federację reprezentował ks. Krzysztof Gonet. W roku 2004 Minister Kultury nie mianował jeszcze nowego składu Rady ds. NZB i nie odbyło się jeszcze żadne jej posiedzenie. Dostrzegamy potrzebę sformalizowania dalszych kontaktów pomiędzy bibliotekami kościelnymi a władzami państwowymi

w duchu Konkordatu, sprawa ta należy do kompetencji Kościelnej Komisji Konkordatowej.

Cały czas trwa owocna współpraca z Biblioteką Narodową, związana z rozwojem MAK-a i wdrażaniem nowego formatu opisu bibliograficznego (MARC 21). Współpracujemy również z Centrum NUKAT. Na mocy porozumienia FIDES utrzymuje i udostępnia CKHW NUKAT dla bibliotek korzystających z MAK-a, uczestnicząc w zamian w korekcie rekordów kartoteki haseł wzorcowych. Podczas poprzedniego Walnego Zgromadzenia w Warszawie podpisano list intencyjny pomiędzy FIDES i Naukową i Akademicką Siecią Komputerową (NASK). W efekcie NASK umieścił udostępnione przez FIDES katalogi centralne na swoim serwerze.

Federacja w okresie sprawozdawczym otrzymała po pozytywnym rozpatrzeniu wniosków Zarządu niewielkie dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Informatyzacji w latach 2002-2004 oraz z Ministerstwa Kultury w roku 2003 na działalność studyjną nad opracowaniem Tezaurusu Nauk Kościelnych, prowadzoną przez Biuro ds. Rozwoju i Komputeryzacji, i na tworzenie katalogów centralnych w postaci komputerowej na CD i w Internecie.

Kontakty zagraniczne

Od 1995 roku FIDES jest jednym z dwunastu członków zwyczajnych międzynarodowego stowarzyszenia Bibliothèques Européennes de Théologie (BETH). Przewodniczący Zarządu uczestniczył w kolejnych walnych zgromadzeniach BETH w Erfurcie (Niemcy) w roku 2001, w Salamance (Hiszpania) w roku 2002, w Bressanone/Brixen (Włochy) w 2003 r. i w Lyonie (Francja) w 2004 r. Przewodniczący BETH Pierre Beffa wyraził chęć udziału w naszym przyszłorocznym zgromadzeniu. Mamy nadzieję, że współpraca z BETH pomoże nam w opracowaniu wielojęzycznego tezaurusu z teologii i służyć będzie wymianie doświadczeń oraz promocji polskich bibliotek kościelnych w krajach Europy zachodniej. Służy temu również anglojęzyczna wersja stron WWW Federacji, uruchomiona 1 maja 2004 r.

Działalność agend Federacji

Już na pierwszym swoim posiedzeniu nowy Zarząd powołał do życia redakcję „FIDES. Biuletynu Bibliotek Kościelnych” z siedzibą w Krakowie w Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej. Redaktorem naczelnym Biuletynu pozostał ks. dr Jan Bednarczyk, dyrektor Biblioteki PAT. Redakcja, do której należą także panie Małgorzata Janiak i Dorota Górską, zajmuje się również drukiem i dystrybucją Biuletynu. W okresie sprawozdawczym wydane zostały cztery zeszyty Biuletynu (w tym dwa podwójne), liczące łącznie 658 stron.

Jednoosobowe Biuro ds. Rozwoju i Komputeryzacji (czyli ks. Krzysztof Gonet) zorganizowało kursy podstawowe i kursy administratora programu MAK dla członków FIDES i dla osób spoza Federacji. Poza tym Biuro w ramach działalności gospodarczej wykonało szereg instalacji MAK-a, usprawnień instalacji, rozszerzeń o nowe moduły w bibliotekach kościelnych i świeckich. We współpracy z bibliotekami Jezuitów w Warszawie i Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu Biuro opracowało wzorcową strukturę katalogu w formacie MARC21 i prowadziło intensywne badania nad automatyczną konwersją katalogów na ten format z dotychczasowego formatu MARC-BN. Biuro wydało także w 2002 roku „Słownik słów kluczowych z teologii – wydanie studyjne”, opracowany przez ks. dr Piotra Klimka. W 2003 roku umieściło w Internecie rozszerzoną wersję Słownika Słów Kluczowych. W roku 2004, na stronach WWW Federacji umieszczono też studyjną wersję Tezaurusu Bibliotyki. To jednoosobowe Biuro prowadzi też, zgodnie z upoważnieniem Zarządu, księgowość Federacji.

W związku z napływającymi zgłoszeniami od bibliotek parafialnych Zarząd na posiedzeniu w dniach 24-25.05.2004 r. postanowił powołać Koło Bibliotek Parafialnych przy Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES i poprosił Jolantę Szulc i Edwina Klessę o opracowanie propozycji regulaminu tego Koła.

Warto też wspomnieć, że dzięki staraniom ks. Arkadiusza Rakoczego informacje o FIDES ukazywały się wielokrotnie w serwisach Katolickiej Agencji Informacyjnej.

PIERRE BEFFA¹

BETH – EUROPEJSKIE STOWARZYSZENIE BIBLIOTEK TEOLOGICZNYCH²

Drodzy Koledzy

Jak wiecie, BETH (Europejskie Stowarzyszenie Bibliotek Teologicznych) istnieje, by wspierać kontakty bibliotekarzy z europejskich bibliotek teologicznych.

W 1954 r., pod auspicjami UNESCO i we współpracy z Ekumeniczną Radą Kościołów powstało międzynarodowe stowarzyszenie bibliotek teologicznych, które jednak istniało tylko przez krótki czas.

W 1961 r. stowarzyszenia bibliotekarzy z bibliotek teologicznych Niemiec, Francji i Holandii utworzyły instytucję, która istniała przez 10 lat i przygotowała powstanie Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych. Początkowo tylko katolickie, następnie przyjęło w poczet członków stowarzyszenia bibliotekarzy innych wyznań.

Pragnieniem Rady było stanie się organizacją o zasięgu światowym. Jednak jej pomyślny rozwój w Europie, fakt istnienia potężnej organizacji w Ameryce północnej (ATLA), a równocześnie słabszy rozwój podobnych organizacji w Azji i Ameryce łacińskiej narzuciły mu charakter czysto europejski, w związku z czym w 1999 r. przyjęła nazwę BETH – Europejskie Biblioteki Teologiczne.

W 2005 r., po swym 34 zgromadzeniu ogólnym, które zakończyło się 7 września w Debreczynie na Węgrzech, BETH, które jest ekumenicznym stowarzyszeniem bibliotekarzy teologicznych Europy, liczy dokładnie 11 członków zwyczajnych, 10 członków nadzwyczajnych – instytucji i 8 członków nadzwyczajnych – osób.

¹ Przewodniczący Beth.

² Tł. z fr. Agnieszka Homan.

Czym BETH nie jest:

W przeciwieństwie do ATLA, American Theological Library Association, które jest potężną organizacją, dysponującą bardzo dobrymi możliwościami samofinansowania dzięki produkcji i sprzedaży niezbędnych narzędzi bibliograficznych, z rocznym budżetem wysokości wielu milionów dolarów i personelem liczącym wiele dziesiątek współpracowników, służących bibliotekarzom w całej Ameryce Północnej i działających na rzecz instytucji członkowskich, BETH jest tylko federacją stowarzyszeń narodowych. Dysponuje tylko bardzo małym budżetem, pozwalającym na bardzo skromne funkcjonowanie, opierające się przede wszystkim na wolontariacie i hojności niektórych bibliotek, dających swym pracownikom czas na działalność międzynarodową.

Co BETH może robić? I robi to dobrze. Pozwala - mimo niewiarogodnej trudności, jaką stwarza istnienie wszystkich naszych języków narodowych i niemożności zatrudniania tłumaczy - na bardzo owocne kontakty międzynarodowe. Koledzy, którzy spotykają się, zauważają istnienie innych stowarzyszeń w różnych krajach i czerpią z nich inspirację dla istnienia i działalności swej własnej organizacji. Niektóre organizacje, jak FIDES, rozpoczynając działalność spotkały dzięki BETH inne stowarzyszenia i otrzymały zachętę do rozwoju swej własnej działalności. Obecnie, podczas każdego zgromadzenia, różne stowarzyszenia prezentują swoje projekty i swoją działalność, ofiarując innym możliwość poznania i używania nowych narzędzi, co jest bardzo interesujące dla uczestników.

BETH stara się przedłużać to wszystko dzięki swej stronie internetowej <http://www.beth.be>. Podczas zgromadzeń, które odbywają się co roku w innym kraju, przeznaczają się czas na głębsze poznanie sytuacji bibliotek w kraju, który jest gospodarzem. Ta sytuacja jest różna, a napotykanne problemy mają różną naturę. Można jednak powiedzieć, że biblioteki teologiczne są często pozbawione niezbędnych środków finansowych. BETH szuka sposobów, by wesprzeć te biblioteki.

BETH ma swoje projekty, lecz z konieczności jest ich niewiele. Od dwóch lat BETH skupia się na projekcie mającym na celu ułatwienie wymiany podwójnych numerów periodyków w całej Europie. To projekt konieczny, ale trudny do realizacji dla organizacji takiej jak BETH. Dlaczego? Otóż zgromadzenie, na którym się zbieramy, odbywa się tylko raz do roku. W międzyczasie brakuje nam

pomysłów na współpracę. Dopiero od dwóch lat możemy korzystać z częściowo odpłatnego sekretariatu, którego cały czas pracy to 10 tygodni rocznie. Ta praca obejmuje także przygotowanie i realizację dorocznego Zgromadzenia. W ten sposób mogliśmy polepszyć nieco nasze świadczenia, jednak nie bardzo i nie jesteśmy pewni, że będziemy mogli kontynuować tę drogę ze względu na brak zasobów finansowych. Ten fakt określi naszą przyszłość.

BETH funkcjonuje przede wszystkim dzięki swemu Zgromadzeniu Ogólnemu, które zwykle jesienią gromadzi po dwóch przedstawicieli stowarzyszenia z każdego kraju (czasem jednego przedstawiciela, czasem niestety przedstawiciela brak), po jednym reprezentancie z każdego stowarzyszenia będącego członkiem nadzwyczajnym, osoby będące członkami nadzwyczajnymi oraz gości.

Zgromadzenie rozpoczyna od realizacji punktów z porządku dnia, a następnie zostawia dużo czasu na wymianę informacji. Co pięć lat wybierany jest zarząd. Składa się ono aktualnie z przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, sekretarza, skarbnika i dwóch członków. Zarząd spotyka się co roku wiosną, by zapewnić ciągłość pracy.

Zachęcam do spokojnego przejrzania broszury BETH, która została wydana w 2004 r. i do zaglądania na naszą stronę internetową.

Kończąc tę krótką prezentację, chciałbym wyrazić moją radość z tego, że mogę być tu z Wami podczas świętowania dziesiątej rocznicy powstania Federacji FIDES. Mówię w imieniu wszystkich kolegów obecnych na Zgromadzeniu w Debreczynie. Oni wiedzą, że przyjechałem tutaj, by ich reprezentować wśród Was. W Debreczynie ks. Jerzy Witczak przedstawiał projekt FIDKAR, który wywarł wielkie wrażenie na kolegach. Wyrazili mu oni swój podziw i zainteresowanie tymi działaniami. Pamiętam również, że BETH miał już swe Zgromadzenie Ogólne w tych murach na zaproszenie drogiego ks. Jana Bednarczyka. Dziękuję ks. Jerzemu, który mnie zaprosił. Podkreślam, że FIDES zajmuje bardzo ważne miejsce w naszej rodzinie BETH. Przyjechałem tu, by świadczyć o więziach, istniejących między nami: bibliotekarzami z europejskich bibliotek teologicznych. Więzy te trzeba podtrzymywać i wzmacniać. To jest celem mojej obecności wśród Was, która napędza mnie dziś radością.

10 września 2005

PIERRE BEFFA¹

BETH

Chers collègues.

Comme vous le savez, BETH existe pour favoriser sur le plan européen, les contacts entre les bibliothécaires de théologie.

Dès 1954, sous les auspices de L'UNESCO et avec la collaboration du Conseil œcuménique des Eglises, est née une Association internationale des bibliothèques Ihéologiques, qui n'eut qu'une brève existence

En 1961, les associations de bibliothécaires de théologie d'Allemagne, de France et de Hollande constituèrent un organisme qui vécut 10 ans et qui prépara la naissance du Conseil international des Associations de Bibliothèques de Théologie. D'abord uniquement catholique, il accepta en son sein des associations de bibliothécaires d'autres confessions chrétiennes. Ce Conseil avait l'ambition d'être un organisme mondial, mais son heureux développement en Europe, le fait de l'existence de la puissante organisation américaine ATI, A, et également le développement plus hésitant d'associations similaires en Asie et en Amérique latine lui ont imposé de reconnaître son identité purement européenne. Dès lors, il adopta le nom de BETH, Bibliothèques européennes de Théologie, en 1999. En 2005, après sa 34^{cmc} assemblée qui vient de se terminer à Debrecen en Hongrie le 7 septembre, BETH, qui est une Association œcuménique des associations de bibliothécaires de théologie en Europe, compte exactement 11 membres ordinaires, 10 membres extraordinaires institutionnels et 8 membres extraordinaires personnels.

¹ Président de BETH.

Ce que BETH n'est pas : Contrairement à ATLA, American Theological Library Association, qui est un organisme puissant, disposant de très bonnes possibilités d'autofinancement par la production et la vente d'outils bibliographiques indispensables, avec un budget annuel de plusieurs millions de dollars et un personnel de plusieurs dizaines de collaborateurs au service des bibliothécaires de toute l'Amérique du nord et capables d'interventions au profit des institutions membres, BETH n'est qu'une fédération d'associations nationales. BETH ne dispose que d'un très petit budget permettant son fonctionnement qui reste très modeste et qui repose essentiellement sur le bénévolat et la générosité de certaines bibliothèques laissant du temps à leur personnel pour des activités internationales.

Ce que BETH peut faire : Et il le fait bien. Il permet, malgré l'incroyable difficulté créée par l'existence de toutes nos langues nationales et l'impossibilité d'engager des traducteurs, d'avoir des contacts internationaux très féconds. Les collègues qui se rencontrent perçoivent l'existence des autres associations dans les divers pays, et s'en inspirent pour la vie et les activités de leur propre association. Certaines associations comme FIDES ont, à leurs débuts, rencontré des autres associations au sein de BETH et ont reçu des encouragements pour développer leur propre vie. Maintenant, lors de chaque assemblée, les différentes associations présentent leurs projets, mais surtout leurs réalisations, offrent aux autres la possibilité de connaître ces nouveaux outils et de les utiliser, ce qui est très intéressant pour les participants. BETH s'efforce de prolonger tout cela grâce à son site web <http://www.beth.be>.

Lors des assemblées tenues chaque fois dans un pays différent le temps est offert pour une présentation plus en profondeur de la situation des bibliothèques dans ce pays. Ces situations sont diverses et les problèmes rencontrés de différentes natures. Pourtant on peut dire que les bibliothèques de théologie sont souvent privées des moyens financiers qui leur seraient indispensables. BETH cherche à soutenir ces bibliothèques.

BETH a ses propres projets, mais ils sont nécessairement peu nombreux. Depuis deux ans, BETH se concentre sur un projet visant

à faciliter l'échange des périodiques en double en Europe. C'est un projet nécessaire mais difficile à mettre en place par un organisme comme BETH. Pourquoi ? Parce que nous nous réunissons seulement une fois par année en assemblée. Et qu'entre temps les aides à la collaboration nous manquent. Depuis seulement deux ans, nous avons pu bénéficier d'un secrétariat en partie rémunéré pour une période totale de travail de 10 semaines par année. Ce travail comprend également la préparation et la réalisation de l'assemblée annuelle. Nous avons pu ainsi améliorer un peu nos prestations, mais pas énormément, et nous ne sommes pas certains de pouvoir continuer dans cette voie faute de ressources suffisantes. Ce fait déterminera notre avenir.

BETH fonctionne essentiellement grâce à son assemblée générale, qui réunit annuellement en automne, deux représentants de chaque association nationale (parfois un représentant, ou hélas, pas de représentant) et un représentant pour chacun des membres extraordinaires, les membres personnels et les invités.

L'assemblée procède à l'examen des points à l'ordre du jour puis passe beaucoup de temps à l'échange d'information. Tous les cinq ans un bureau est élu. Il consiste actuellement d'un président, d'un vice-président, d'une secrétaire, d'un trésorier et de deux membres. Ce bureau se réunit chaque année au printemps pour maintenir le flux du travail. Je vous suggère de regarder tranquillement la brochure de BETH qui a paru en 2004 et de vous référer parfois à notre site web.

En terminant cette brève présentation, je voudrais vous dire ma joie d'être présent parmi vous pour cette célébration du dixième anniversaire de FIDES. Je me fais l'interprète de tous les collègues qui étaient rassemblés à Debrecen. Ils savent que je suis venu ici pour les représenter auprès de vous. A Debrecen, le père Jerzy Witczak a fait une présentation de FIDKAR qui a fortement impressionné les collègues qui lui ont communiqué leur admiration et leur intérêt pour cette réalisation. Je me rappelle aussi que BETH a déjà tenu une assemblée générale mémorable dans ces lieux en 1998 à l'invitation du cher père Jan Bednarczyk. Je remercie le père Jerzy qui m'a invité. Je

souligne le fait que FIDES occupe très bien sa place au sein de notre famille BETH. Je suis venu en témoignage des liens forts qui existent entre nous, bibliothécaires de théologie européens et qu'il faut maintenir et renforcer. C'est l'objet de ma présence parmi vous qui me remplit de joie aujourd'hui.

10 septembre 2005

SPRAWOZDANIE Z 33 WALNEGO ZGROMADZENIA BETH, (LYON, 4-8.09.2004)

33 Walne Zgromadzenie BETH odbywało się w Lyonie, w salezjańskim Centre Jean Bosco przy Rue Roger Radisson 14, na wzgórzu Fourviere, w pobliżu Bazyliki Notre Dame de Fourviere. Zasadniczym celem spotkania w Lyonie było przeprowadzenie dorocznych statutowych obrad Walnego Zgromadzenia BETH według dostarczonego wcześniej porządku. Odbyły się one w poniedziałek, 6 sierpnia.

1. Przyjęto porządek obrad, dodano do planowanych pokazów katalogi on-line FIDES w jęz. angielskim.
2. Przyjęto protokół z 32. Walnego Zgromadzenia w Brixen/Bressanone w roku 2003, dołączając do niego pełny tekst uchwalonych zmian w statucie.
3. Skarbnik BETH przedstawił sprawozdanie finansowe. Głównym źródłem finansowania BETH (oprócz składek członkowskich, opłaconych przez wszystkich członków) jest prowizja ATLA (American Theological Library Association) za subskrypcje bazy danych Religion Database (100 USD od jednej prenumeraty, łącznie 4.200 USD). Również członkowie BETH otrzymują następne 100 USD za 1 prenumeratę przez biblioteki należące do ich stowarzyszeń [z Polski tylko Biblioteka UAM w Poznaniu, nie będąca członkiem FIDES, prenumeruje RDB]. W zamian w ramach umowy z ATLA członkowie BETH zobowiązują się do publikowania w swoich biuletynach informacji o produktach ATLA. Z budżetu BETH finansowane są wydatki Zarządu i Sekretariatu. Sprawozdanie finansowe zostało przyjęte.
4. Zarząd poinformował, że postanowił zatrudnić w wymiarze kilkunastu tygodni w ciągu roku (na razie na dwa lata, z ewentualnością

przedłużenia tego rozwiązania na stałe) Penelopę Hall, aby zapewnić funkcjonowanie stałego sekretariatu BETH. W związku ze wzrastającą liczbą zadań Zarząd postanowił również dokooptować do swojego składu dodatkową osobę.

5. Na wniosek Zarządu zgromadzenie powołało dodatkowego członka w osobie Heinza Fingera, dyrektora Biblioteki Archidiecezjalnej w Kolonii.

6. Zarząd przedstawił sprawozdanie z wizyt na spotkaniach stowarzyszeń członkowskich. Przewodniczący Pierre Beffa podkreślił, że wizyty te mają wielką wagę, pozwalają bowiem Zarządowi zapoznać się lepiej z sytuacją bibliotek teologicznych w różnych krajach. Zarówno przewodniczący, jak i pani Penelope Hall pragną odwiedzić FIDES na kolejnym walnym zgromadzeniu w roku przyszłym.

7. Delegaci przedstawili informacje o najważniejszych wydarzeniach, projektach i problemach w swoich stowarzyszeniach. W ramach tego punktu ks. Jerzy Witczak zaprezentował najnowszy numer Biuletynu FIDES (nr 1-2/2003), zwrócił uwagę na tekst o 10-leciu Federacji i materiały szkoleniowe, związane ze wspieraniem przez FIDES konwersji katalogów na format MARC21, poinformował o skierowaniu apelu do teologów polskich (angielski tekst apelu przekazano do protokołu) i zachęcił członków z zachodniej Europy do podejmowania wspólnych przedsięwzięć i projektów z bibliotekami polskimi w celu uzyskania dodatkowych funduszy, zwłaszcza z Unii Europejskiej. Przedstawiciele dwóch niemieckich stowarzyszeń omówili szeroko funkcjonowanie uruchomionego niedawno wspólnego wirtualnego katalogu – *Virtuelle Katalog Theologie und Kirche* (<http://www.vthk.de>) – i wyrazili chęć współpracy i rozszerzenia tego katalogu (system jest otwarty) o biblioteki innych krajów, w tym z Polski.

8. W wypowiedziach delegatów widoczne było, że sytuacja bibliotek kościelnych i teologicznych niemal we wszystkich reprezentowanych krajach (może oprócz Niemiec) jest mniej lub bardziej trudna, napotyka na trudności ekonomiczne i brak zrozumienia ze strony gremiów decyzyjnych. W duchu podejmowania wspólnej odpowiedzialności za dziedzictwo wiary i kultury chrześcijańskiej członkowie upoważnili Zarząd do prowadzenia dalszej działalności informacyjnej, zwłaszcza skierowania listów do Rady Konferencji Episkopa-

tów Europy i Konferencji Kościołów Europejskich (propozycja ks. Jerzego Witczaka).

9. Omawiano wspólne projekty: a) ewentualnego depozytu w Europie trudno dostępnych tytułów czasopism, indeksowanych w bibliografii ATLA – ustalono, że na obecnym etapie wystarczy zwracać się do wyznaczonych przedstawicieli ATLA o przesłanie kopii artykułów, lista czasopism i bibliotek, które je przechowują, ma też znaleźć się na stronach BETH; b) projekt wykorzystania amerykańskiego programu do wymiany dubletów czasopism – dalej nie wiadomo, jak duże byłoby zainteresowanie bibliotek, postanowiono, że przez najbliższy rok wymianę dubletów można będzie prowadzić poprzez listę dyskusyjną BETH, Zarząd prosi stowarzyszenia członkowskie o rozpropagowanie tej możliwości i zebranie informacji o liczbie zainteresowanych bibliotek.

10. Zarząd przygotował nowy folder informujący o działalności BETH do szerokiego kolportowania i prosi o nadsyłanie bieżących informacji z życia poszczególnych stowarzyszeń w celu publikowania ich w elektronicznym biuletynie. Uruchomiony został nowy (prostszy) adres stron WWW – <http://www.beth.be>, strony otrzymają wkrótce nową szatę graficzną.

11. Omówiono (bardzo korzystny dla BETH) stan współpracy z American Theological Library Association. Przedstawiciele ATLA poinformowali o nowych katalogach i projektach (m.in. katalog wybranych religijnych stron WWW w formacie MARC21).

12. Przyjęto jako członków nadzwyczajnych Bibliotekę Kościoła Reformowanego w Debreczynie (Węgry) i Bibliotekę Kolegium Amerykańskiego w Rzymie. Zarząd pragnie zwiększyć liczbę członków nadzwyczajnych, poszukiwać będzie także kontaktu z bibliotekami teologicznymi w Europie wschodniej, zwłaszcza wśród nowych członków UE, i prosi o pomoc w tej akcji.

13. Ustalono, że następne Walne Zgromadzenie BETH odbędzie się w dniach 3-7.09.2005 w Debreczynie.

W przerwie obrad uczestnicy wysłuchali wykładu Anny Marii Beaugendre i Nadine Boddaert z Francuskiej Biblioteki Narodowej, które w ciągu ostatnich lat w odpowiedzi na propozycję IFLA opracowywały podręcznik do katalogowania ksiąg liturgicznych Kościoła

Katolickiego, w którym zaproponowane zostały ujednolicone tytuły tych materiałów (w jęz. francuskim).

Wieczorem odbyły się pokazy internetowe: niemieckiego katalogu wirtualnego VThK, stron FIDES i programu wymiany dubletów czasopism, używanego przez biblioteki ATLA. Jeśli chodzi o strony FIDES, ks. Jerzy Witczak zaprezentował zebrany angielską wersję stron WWW, katalog centralny z angielskim interfejsem, tezaursus nauk teologicznych i słownik słów kluczowych jako bazę MAK oraz mechanizm odsyłaczy w MAK-u WWW, związany z zastosowaniem kartoteki haseł wzorcowych.

Oprócz bardzo intensywnych obrad odbywały się cały czas spotkania i rozmowy nieformalne, które pozwalają na lepsze poznanie się wzajemne i dają nadzieję na owocniejszą współpracę w przyszłości.

Organizatorzy przygotowali również w niedzielę 5 września wycieczkę do pobliskiego Vienne i Saint-Romain en Gal, gdzie znajdują się liczne zabytki i wykopaliska z czasów rzymskich oraz średniowiecza. W niedzielę wieczorem natomiast odbyła się ekumeniczna modlitwa w kaplicy centrum św. Jana Bosco.

Po zakończeniu obrad, wtorek 7 września przeznaczony był na wizyty w bibliotekach Lyonu – Bibliotece Miejskiej, która m.in. przechowuje otrzymany w depozycie w 1999 r. ogromny zbiór (500 tys. jednostek) biblioteki jezuitów francuskich z Chantilly k. Paryża, oraz nowej bibliotece międzyuniwersyteckiej dla nauk humanistycznych. Niektórzy uczestnicy mogli zwiedzić także Muzeum Drukarstwa, prezentujące tradycję tego rzemiosła, mocno zakorzonego w Lyonie od ok. 1480 r. Wieczorem natomiast odbyło się oficjalne przyjęcie w Uniwersytecie Katolickim, podczas którego słowo powitania wygłosił rektor tej uczelni.

W dniu odjazdu, w środę 8 września przed południem zaplanowano jeszcze wizytę w Instytucie „Sources Chretiennes”, a po posiłku nastąpiły pożegnania i rozjazd uczestników do domów. Do zobaczenia za rok!

ks. Jerzy Witczak

KS. KRZYSZTOF GONET¹

KOMUNIKATY Z OSTATNIEJ CHWILI

Korzystając z okazji, że nasz Biuletyn za rok 2005 drukujemy z „lekkim opóźnieniem” mam możliwość podania komunikatów „z ostatniej chwili” dotyczących wydarzeń z roku 2006, które obszerniej zostaną opisane w następnym numerze Biuletynu za rok 2006:

1. Usprawniona wersja programu MAK 4.3a

Od czerwca 2006 jest już prowadzona przez Bibliotekę Narodową dystrybucja usprawnionej wersji programu MAK. Jest to wersja 4.3a.

Podstawową nowością tej wersji programu jest możliwość prostego importu gotowych opisów katalogowych lub bibliograficznych z Internetu. Opisy te pozyskuje się z wyszukiwarek typu KARO i FIDKAR pracujących w oparciu o protokół Z39.50. Pozyskane i zapisane w pliku ISO opisy naciśnięciem dwóch klawiszy (ctrl+F12) są wprowadzane do naszej lokalnej bazy katalogowej w MAK.

Ponadto, nowa wersja instalacyjna MAK 4.3a zawiera gotową instalację programu MAKWWW do użytku lokalnego,

¹ Dyrektor Biura ds Rozwoju i Komputeryzacji Federacji.

która pozwala na pokazywanie naszym czytelnikom baz MAK w postaci „okienkowej”, tak bardzo przez nich zawsze oczekiwanej.

2. Biblioteka Wirtualna (cyfrowa) Federacji FIDES

W dniu 11 sierpnia 2006 r., w dniu wspomnienia św. Klary patronki nowoczesnych mediów, technicznie uruchomiona została wirtualna biblioteka Federacji FIDES. Narzędzie to pozwala na pokazywanie całych, zeskanowanych (zdigitalizowanych) tekstów książek i czasopism. Nasze biblioteka wirtualna nosi nazwę „Księgozbiór Wirtualny Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES” i jest dostępna pod adresem:

<http://digital.fides.org.pl>

Uroczyste otwarcie Biblioteki Wirtualnej Federacji FIDES odbędzie się prawdopodobnie podczas obrad Walnego Zgromadzenia FIDES we wrześniu 2006 roku.